

„Ни една велика революция не е струвала по малко кръвъ и по-малко сълзи“. Това е исповѣдано отъ единъ роялистъ въ 1791 година. Ако прѣкраснитѣ надѣжди исказани въ тия думи не се сбжднаха, то причината трѣбва да се търси най-напрѣдъ, въ безразсѣдната упоритостъ срѣшната при осъществението на принципитѣ, които испърво всички повидимому приемаха; нека потърсимъ тия причини въ гибелното намисание на чужденцитѣ, намисание толкова по-прѣстѣпно, когато Учредителното Събрание бѣше заявило тържественно въ името на френския народъ, че се отказва отъ всякаква война съ завоевателна цѣль. Това обѣщание свято пазено отъ побѣдоносната Република, съдържа зародиша на мира и мѣждународнитѣ съюзи, което ще бѣде вѣнеца на всичката наша цивилизация.

Слѣдъ като оцѣнихме дѣлата извършени отъ Учредителното Събрание, ние не можемъ да не поговоримъ и за дѣйцитѣ имъ, да не поменемъ поне тие имена, които не ни се е паднало още да поменемъ въ очерка си. Сѣки има право да се интересува, що е станало съ хората които почнаха Революцията.

Мирабо, който всякога трѣбва да се поменува първи, умрѣ въ младини и въ слава, което може би да е било за негово щастие, защото трудно е да се въобрази ролята, която щеше да му се падне по-късно.

Де-Ноелъ и де-Монморанси, и двамината аристократи, които бѣха воювали въ Америка, често земаха инициативи въ почетъка на Революцията; тѣ прѣживяха нейнитѣ катастрофи. Послѣдния отъ тѣхъ по-сетнѣ извърши едно жалко публично покаяние за принципитѣ на младостта си.

Талейранъ не се ограничи съ едно покаяние. Тоя чловѣкъ не е способенъ да привлече симпатитѣ на честнитѣ хора. Но беспристрастието на историята, изисква да се помеле името му въ свръзка съ първитѣ тру-